

FAKTA OM:

Delaftale 2 om Arktis og Nordatlanten

Under forsvarsforliget 2024-2033

Fotokreditering

Omslag, Forsvaret

Side 2, Christian Sundsdal/Forsvaret

Side 5, Tue Skals/Forsvaret

Side 7, Rune Dyrholm/Forsvaret

Side 9, Peter Dalby/Forsvaret

Forsvar og sikkerhed i Arktis og Nordatlanten styrkes yderligere

Der er afsat
27,4 mia. kr.
til initiativerne
i delaftale 2

Med delaftale 1
fra januar 2025
blev der afsat
14,6 mia. kr.

Investeringer fra
aftalerne fremgår
af kort på side 12.

Danmark, Færøerne og Grønland styrker Forsvaret og sikkerheden i Arktis og Nordatlanten med substantielle investeringer i initiativer og kapaciteter for i alt 27,4 mia. kr. Med denne delaftale er der særligt fokus på at øge evnen til suverænitetshævdelse og overvågning samt evnen til at understøtte NATO's og allieredes opgaveløsning, afskrækkelse og forsvar i regionen.

Investeringer til lands, til vands og i luften

Delaftalen indeholder yderligere markante investeringer i initiativer og kapaciteter, der styrker Forsvarets kampkraft.

Forsvarets tilstedeværelse skal styrkes betydeligt, så Forsvaret har flere arktiske skibe, maritim patruljefly-kapacitet, luftvarslingsradar og specialstyrker til rådighed for indsættelse i Arktis og Nordatlanten.

Den samlede, markante investering skal også understøtte nære allieredes og NATO's opgaveløsning og skal ses i lyset af Kongerigets ambition om at opretholde fred og stabilitet i Arktis og Nordatlanten.

Bygger videre på tidligere aftaler

Delaftalen bygger videre på *Delaftale 1 om Arktis og Nordatlanten*, hvor der blev taget vigtige skridt mod at styrke forsvar og sikkerhed bl.a. ved anskaffelse af arktiske skibe, ligesom situations- og efterretningsbilledet blev styrket med etableringen af en satellitkapacitet og flere langtrækkende droner.

Den brede samfundssikkerhed stod endvidere i centrum for en række initiativer, der rustet civilsamfundet på Færøerne og i Grønland og styrker samarbejdet på beredskabsområdet.

Med *Enighed om styrkelse af Forsvarets evne til at opdage, identificere og reagere på trusler samt etablering af fysiske rammer til konstruktion af større skibe* blev der truffet beslutning om en pulje til øget overvågning, som fx kan gå til en udvidelse af overvågning- og satellitkapaciteten, som også får effekt i Arktis og Nordatlanten.

I regi af Accelerationsfonden er der truffet beslutning om at tilvejebringe lufttankningskapacitet, der bl.a. vil forbedre Forsvarets F-35 kampflys og allierede flys evne til at operere i regionen.

Der er i regi af Accelerationsfonden også truffet beslutning om at opstille et NATO-specialoperationshovedkvarter i Danmark, der vil give Danmark en ledende rolle på NATO's specialoperationsområde i bl.a. Arktis og Nordatlanten.

Delaftale 2 om Arktis og Nordatlanten er indgået mellem regeringen og partierne bag forsvarsforliget 2024-2033. Aftalen er udformet i tæt samarbejde med Færøernes Landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut.

Overblik over delaftalens indhold

- **Initiativer til opgaveløsning til lands:**
Øget tilstedeværelse og lokal forankring.
- **Initiativer til maritim opgaveløsning:**
Styrket overvågning og forudsætninger for opgaveløsningen.
- **Initiativer til opgaveløsning i luften:**
Forbedret situationsbillede og støtte til myndigheder.

Forsvarets faste tilstedeværelse i Grønland styrkes og evnen til at reagere på hændelser forbedres.

Initiativer til opgaveløsning til lands

Arktis og Nordatlanten har en stadigt stigende strategisk betydning. For at styrke Forsvaret og sikkerheden i regionen skal forudsætningerne for Forsvarets tilstedeværelse forbedres. Det skal ske i samarbejde med lokale myndigheder og med respekt for den eksisterende kompetencefordeling i Kongeriget.

Øget tilstedeværelse og øvelsesaktivitet

For at øge Forsvarets faste tilstedeværelse og evne til at reagere på hændelser oprettes en militær enhed forankret under Arktisk Kommando i Grønland.

Enheden skal varetage logistiske og understøttende opgaver ved eksempelvis værtnationsstøtte, øvelser, træning og indsættelser og bl.a. håndtere Arktisk Basisuddannelse og potentielt senere en enhed for Grønlandske Rangers.

Nyt hovedkvarter for Arktisk Kommando

For at imødekomme Forsvarets fysiske og sikkerhedsmæssige behov etableres et nyt militært hovedkvarter til Arktisk Kommando i Nuuk.

Hovedkvarteret skal kunne huse Arktisk Kommando og understøtte den fremtidige udvikling i opgaveløsningen. Arktisk Kommando vil endvidere i højere grad kunne

understøtte midlertidig indkvartering af forstærkningsbidrag samt allierede.

Specialiseret Arktis-enhed

Forsvaret skal i højere grad kunne operere i Arktis og Nordatlanten. Specialoperationskommandoen udvides derfor med en specialiseret enhed med særligt fokus på operativ indsættelse i Arktis, der indebærer yderligere *first responder*-kapacitet, der styrker Forsvarets evne til at reagere på hændelser i Arktis.

Kapaciteten skal ses i sammenhæng med Sirius-patruljens opgaveløsning, der blev styrket i *Delaftale 1 om Arktis og Nordatlanten*. Hertil skal danske styrker kunne indsættes i Arktis og Norden, samtidig med at Forsvaret løser opgaver i bl.a. Østersøregionen.

Pulje til rekruttering og fastholdelse af medarbejdere

Med *Delaftale 1 om Arktis og Nordatlanten* blev Arktisk Kommando bl.a. styrket med yderligere personel. For at understøtte denne styrkelse og den eksisterende bemanning ved Arktisk Kommando afsættes en pulje til at forbedre rekrutterings- og fastholdelsesevnen for udstationerede ved Arktisk Kommando i Grønland. Puljen udmøntes på baggrund af en analyse af

Arktisk Kommando

Arktisk Kommando varetager bl.a. farvandsovervågning og suverænitetshævdelse i Arktis og Nordatlanten. Med *Delaftale 1 om Arktis og Nordatlanten* blev det besluttet at styrke sikkerhedsniveauet samt bemanningen i Arktisk Kommando. I relation hertil har aftaleparterne med denne delaftale besluttet, at der skal etableres et nyt hovedkvarter til Arktisk Kommando i Nuuk, der imødekommer Forsvarets fysiske og sikkerhedsmæssige behov.

vilkårene for Forsvarets personel udstationeret i Grønland.

Dronemodul til Arktisk Basisuddannelse

Med *Delaftale 1 om Arktis og Nordatlanten* blev det besluttet at analysere muligheden for at udvide Arktisk Basisuddannelse med et dronemodul. Med denne aftale etableres et dronemodul til Arktisk Basisuddannelse.

Dronemodulet tilbyder eleverne på Arktisk Basisuddannelse kompetencer inden for droneføring, som bl.a. kan anvendes til at styrke løsningen af beredskabsopgaver.

Grønlandske Rangers

Med *Delaftale 1 om Arktis og Nordatlanten* blev en analyse af mulighederne for at

oprette en ny enhed for Grønlandske Rangers igangsat.

Med denne delaftale fremrykkes beslutningen, så både analysen afsluttes, og beslutningen om modellen træffes i 2026.

Yderligere styrkelse af forskningsindsatsen

I takt med at Arktis og Nordatlanten får en stadig større strategisk betydning, og Forsvaret øger sine aktiviteter i regionen, stiger også behovet for at øge forskningen inden for forsvars- og sikkerhedspolitiske spørgsmål.

Med delaftalen bygger aftaleparterne og Naalakkersuisut videre på forskningsindsatsen om forsvars- og sikkerhedspolitik i Arktis og Nordatlanten.

Evnen til at opdage, identificere og reagere på trusler over og under vandet styrkes med flere fly og skibe.

Initiativer til maritim opgaveløsning

Med delaftalen investeres der i kapaciteter og initiativer, der styrker opgaveløsningen til søs betydeligt. Særligt styrkes evnen til at opdage, identificere og reagere på maritime trusler over og under vandet.

Det maritime situationsbillede og evnen til at identificere ubåde er særligt afgørende i Arktis og Nordatlanten, og det er en prioriteret opgave for NATO.

Maritime patruljefly

Der afsættes midler, så Forsvaret kan anskaffe en maritim patruljeflykapacitet gennem et samarbejde med en NATO-allieret. Kapaciteten dedikeres primært til Arktis og Nordatlanten, så Forsvarets reaktionsevne i regionen øges, og så NATO's samlede kampkraft øges i tråd med NATO's krav og forventninger.

Maritime patruljefly er avancerede fly med anti-ubådskapacitet, der har evnen til at identificere og bekæmpe fjendtlige flådefartøjer. Med anskaffelsen af maritime patruljefly styrkes evnen til at opbygge det maritime situationsbillede i Arktis og Nordatlanten yderligere, herunder ift. at opdage ubåde i GIUK-gabet.

Flere arktiske skibe

Med *Delaftale 1 om Arktis og Nordatlanten* blev det besluttet at anskaffe tre nye arktiske skibe. Der anskaffes med denne delaftale yderligere to arktiske skibe, så Forsvaret i alt vil råde over fem nye arktiske skibe med isbryderkapacitet.

De nye skibe vil mere effektivt og fleksibelt kunne løse opgaver i Arktis og Nordatlanten. De fem skibe vil være af samme type, hvilket vil medføre stordriftsfordele og optimere vedligehold.

Skibene designs til at kunne sejle i is som Forsvarets nuværende skibe af Thetis-klassen, og skal bl.a. kunne medbringe droner og helikoptere. Når de nye arktiske skibe indgår i Forsvarets opgaveløsning, skal det undersøges, om ét af Forsvarets skibe af Knud-Rasmussen-klassen kan videresælges eller overdrages til Grønland med henblik på at løse kystvagt- og fiskerikontrolopgaver mv.

Det er med denne aftale fortsat en prioritet, at Forsvarets maritime platforme i højere grad kan efterses, vedligeholdes og serviceres i Grønland.

Isbryderkapacitet

Det er besluttet, at der skal indgås en aftale om adgang til en isbryderkapacitet, der kan supplere Forsvarets arktiske skibe.

Aftalen kan eksempelvis indgås som et samarbejde med en lokal aktør, der har erfaring med at navigere i de isfyldte farvande i Arktis. Det skal undersøges, om kapaciteten vil kunne anvendes til andre formål, herunder fx til transport- og havmiljøopgaver, farvandsovervågning, overvågning af kritisk infrastruktur, platform for droner mv.

Nye skibe i Arktis

Med de to delaftaler om Arktis og Nordatlanten kommer Forsvaret til at råde over fem arktiske skibe med isbryderkapacitet. Skibene skal udgøre kernen i Kongerigets maritime kapacitet i regionen sammen med bl.a. vores fregatkapacitet.

Isbryderne kan anvendes til at åbne søveje i de isfyldte arktiske farvande. Der er enighed om, at brydning af is skal ske med hensyntagen til lokalsamfundet.

Nordatlantisk søkabel

Kongerigets søkabelinfrastruktur er begrænset i Arktisk og Nordatlanten. Aftalepartierne og Naalakkersuisut er derfor enige om at etablere et yderligere nordatlantisk søkabel, der forbinder Danmark, Færøerne og Grønland bedre.

Det nye søkabel vil styrke kommunikationsrobustheden og forbedre Forsvarets mulighed for at kommunikere sikkert. Derudover vil det nye søkabel også mindske sårbarheden over for nedbrud og sabotage.

Beskyttelse af kritisk infrastruktur

Der er behov for i højere grad at kunne detektere trusler mod kritisk undersøisk infrastruktur.

Aftaleparterne og Naalakkersuisut er med delaftalen enige om at undersøge mulighederne for at anskaffe kapaciteter, der er egnede til at overvåge og alarmere om hændelser mod kritisk undersøisk infrastruktur i de dybe have i Arktis og Nordatlanten.

Ny kajplads i Nuuk havn

Den generelle skibstrafik i Grønland er stigende. Flere krydstogtsskibe, fisketrawlere mv. lægger til i Nuuk, og det begrænser pladsen i havnen og kapaciteten til at huse Forsvarets skibe. Med aftalen sikres Forsvarets skibe en dedikeret kaj i Nuuk i forbindelse med den kommende udvidelse af havnen i Nuuk. Kajpladsen vil også kunne benyttes af allierede og gavne civilsamfundet, såfremt Forsvaret ikke anvender pladsen.

Efterretnings- og situationsbilledet samt den militære luftovervågning i Arktis og Nordatlanten styrkes.

Initiativer til opgaveløsning i luften

Med delaftalen investeres der i betydelige kapaciteter, der styrker Forsvarets opgaveløsning i luften og bidrager til et styrket efterretnings- og situationsbillede.

Etablering af luftvarslingsradar

Situationsbilledet og den militære luftovervågning i Arktis og Nordatlanten styrkes yderligere med etablering af en luftvarslingsradar i Østgrønland. Kapaciteten vil sammen med anskaffelse af mindre droner permanent styrke situationsbilledet i Arktis og Nordatlanten og særligt i GIUK-gabet.

Øget dronekapacitet

Nye droner skal styrke evnen til at danne et situationsbillede, når der sker hændelser, hvor Forsvaret støtter lokale myndigheder på Færøerne og i Grønland.

Med aftalen anskaffes nye mindre droner, der ud over den militære opgaveløsning

kan bidrage til at løse myndighedsopgaver i forbindelse med eftersøgning og redning, miljøhændelser, støtte til politi mv. Dronerne vil blive forankret i Grønland.

Bedre vilkår i Kangerlussuaq Lufthavn

Med aftalen afsættes en pulje til at forbedre de fysiske vilkår i Kangerlussuaq.

Pengene kan fx anvendes til renovering af Forsvarets bygninger, sikring, forbedring af landingsbanen, yderligere etablering af hangarfaciliteter mv., så Forsvarets F-35 kampfly får bedre mulighed for lejlighedsvis at operere i Arktis og Nordatlanten.

Udmøntning af puljen vil blive drøftet med Naalakkersuisut.

Styrket overvågning af luftrummet

Det blev med *Delaftale 1 om Arktis og Nordatlanten* besluttet at etablere en satellitkapacitet og anskaffe flere langtrækkende droner. Med *Enighed om styrkelse af Forsvarets evne til at opdage identificere og reagere på trusler samt etablering af fysiske rammer til konstruktion af større skibe* blev der derudover afsat penge til at styrke situations- og efterretningsbilledet med et øget antal satellitter mv. Disse kapaciteter styrker Forsvarets evne til at opdage, identificere og reagere på trusler og hændelser i bl.a. Arktis og Nordatlanten.

”

Den samlede, markante investering er bl.a. lavet for at understøtte allieredes og NATO's opgaveløsning i Arktis og Nordatlanten og skal ses i lyset af Kongerigets ambition om at opretholde fred, sikkerhed og stabilitet i regionen.

Ikonernes placeringer og antal er angivet illustrativt.

Overordnede initiativer i delaftale 2

Øget tilstedeværelse

Forsvarets faste tilstedeværelse øges med en enhed forankret under Arktisk Kommando.

Arktisk Kommando

Arktis kommando styrkes med et nyt hovedkvarter i Nuuk.

Specialiseret Arktis-enhed

En specialiseret enhed til hurtig indsættelse i Arktis nedsættes under Specialoperationskommandoen.

Rekruttering og fastholdelse

En pulje afsættes til at forbedre rekrutterings- og fastholdelsesevnen af udstationerede i Grønland.

Arktisk Basisuddannelse

Et modul til uddannelse i droneføring etableres i Arktisk Basisuddannelse.

Martime patruljefly

Der investeres i maritim patruljefly-kapacitet til at styrke Forsvarets situationsbillede og reaktionsevne.

Flere arktiske skibe

Der anskaffes yderligere to arktiske skibe med isbryderkapacitet, så Forsvarets vil råde over i alt fem arktiske skibe.

Isbrydere

Der skal indgås en aftale om adgang til en isbryderkapacitet, der kan supplere Forsvarets arktiske skibe.

Nordatlantisk søkabel

Der etableres et yderligere nordatlantisk søkabel der forbinder Danmark, Færøerne og Grønland bedre.

Flere droner

Der anskaffes flere droner, der kan indhente detaljerede billeder og støtte den militære opgaveløsning.

Kangerlussuaq lufthavn

Forsvarets bygninger og landingsbane i Kangerlussuaq renoveres, så lufthavnen er bedre rustet til Forsvarets øgede flyaktiviteter.

Luftvarslingsradar

Der etableres en radarkapacitet i Østgrønland for styrke situationsbilledet og den militære luftovervågning.

Rangers

På baggrund af analysen fra delaftale 1 skal der i 2026 træffes beslutning om model for Grønlandske Rangers.

Beskyttelse af kritisk infrastruktur

Mulighederne for at anskaffe kapaciteter til at overvåge kritisk undersøisk infrastruktur undersøges

Ny kajplads i Nuuk

Forsvarets skibe får en dedikeret plads i havnen i Nuuk.

Styrkelse af forskningsindsatsen

Forskningsindsatsen inden for forsvars- og sikkerhedspolitiske spørgsmål i Arktis og Nordatlanten styrkes yderligere.

Forsvarets nuværende opgaveløsning

Inspektionsskibe af THETIS-klassen

Skibene patruljerer ved Færøerne og Grønland året rundt med SEAHAWK-helikopter tilknyttet.

Inspektionsfartøjerne af Knud Rasmussen-klassen

Fartøjerne patruljerer året rundt ved Grønland og efter behov ved Færøerne.

Challenger-inspektionsfly

Varetager fiskeriinspektion, eftersøgnings- og redningsopgaver samt transport af passagerer.

Specialoperationsstyrken Sirius

Danmarks arktiske specialstyrke, der bl.a. bidrager til overvågning og suverænitetshævdelse i Nordøstgrønland.

Arktisk Basisuddannelse (ABU) i Kangerlussuaq

Giver unge i Grønland færdigheder på forsvars- og beredskabsområdet.

Arktisk Kommando

Værnsfælles kommando, der varetager Forsvarets opgaver i og omkring Færøerne og Grønland.

Overordnede initiativer i delaftale 1

Droner

To langtrækkende droner til avanceret billedindhentning, der supplerer de to droner til signalindhentning, der allerede er besluttet med Arktis-kapacitetspakke.

Satellitkapacitet

Overvågning af aktivitet i Arktis, Nordatlanten og Danmarks nærområde.

Arktiske skibe

Tre nye arktiske skibe til Forsvarets opgaveløsning fra havet.

Arktisk Kommando

Kommandoens faciliteter styrkes og sikres yderligere.

Fly til inspektion, overvågning og transport

Mulighed for samarbejde om løsning af opgaverne afklares.

Kystradarer

To kystradarer etableres i Grønland.

Specialoperationsstyrken Sirius

Styrkelse af den arktiske specialoperationsstyrkes tilstedeværelse.

Arktisk Basisuddannelse

Optaget på Arktisk Basisuddannelse øges til 30 elever.

Sirenen

Varslingssystemet Sirenen udbredes i rigsfællesskabet.

Rangers

Analyse om, hvorvidt en enhed for Grønlandske Rangers kan oprettes.

Vogtere

Styrkelse af meldetjenesten Grønlandsvogterne.

Nuklear målestation

Der etableres en stationær målestation i Østgrønland.

Initiativer fra øvrige aftaler

- Med *Enighed om styrkelse af Forsvarets evne til at opdage identificere og reagere på trusler samt etablering af fysiske rammer til konstruktion af større skibe* blev der afsat en pulje til at styrke situations- og efterretningsbilledet yderligere med et øget antal satellitter mv.
- En analyse af investering i fregatter, startende med luftforsvarsfregatter, er igangsat med *Delaftale om en flådeplan*.
- I regi af Accelerationsfonden er der truffet beslutning om at indgå i samarbejde om en lufttankningskapacitet, der bl.a. vil forbedre F-35 kampflyenes og allierede flys evne til at operere i Arktis og Nordatlanten.
- I regi af Accelerationsfonden er det besluttet at opstille et NATO-specialoperationshovedkvarter i Danmark, der vil give Danmark en ledende rolle på NATO's specialoperationsområde i bl.a. Arktis og Nordatlanten.

Holmens Kanal 9
1060 København K
DK – Denmark
www.fmn.dk

